

vije. Zato je utoliko osjetljiviji pristup izboru građe iz državnopravne povijesti u pripremama za objavljivanje, a pogotovo kada je taj izbor izvora predviđen za to da ga koriste studenti pravnih fakulteta. Poznato je više do sada ediranih takvih zbirki te zbirki priređenih u druge svrhe. Među zadnjima je publiciran izbor pod naslovom: »Odabrani izvori iz državnopravne historije Jugoslavije«, koji su objavili 1984. god. Ljubomirka Krkljuš i Srđan Šarčić, u izdanju beogradske »Naučne knjige«. Knjiga je unaprijed zamišljena i sačinjena tako da i »formalno i sadržinski« — kako naglašavaju priređivači — bude u skladu s »Državnopravnom historijom Jugoslavije«, udžbenikom Dragoslava Jankovića i Mirka Mirkovića. Htijenja priređivača precizirana su i njihovom željom da ova zbirka bude pregled najvažnijih dokumenata, pa je u tome smislu raščlanjen i sadržaj knjige, i to u šest dijelova, koji govore o nastanku i razvitku feudalnih država i prava Jugoslavije (o jugoslavenskim državama u razvijenom feudalizmu od 12. do 15. stoljeća, o jugoslavenskim narodima pod tuđinskom kulturom, o jugoslavenskim narodima u buržoaskom periodu od kraja 18. st. do 1941. godine, o prvoj zajedničkoj državi jugoslavenskih naroda (1914—1941) i o socijalističkoj Jugoslaviji (od 1941. do 1945. godine). Neke cjeline, pa i neki izvori imaju šire ili kraće uvodne dijelove, neki od njih su i više nego instruktivni izvori — to su cjeloviti pregledi i literature i povijesne situacije u vremenu u kojem je pojedini izvor nastao ili o kojemu govori, pa i same ocjene izvora. Neki izvori imaju objašnjenja ili komentar i u fusnotama. (PETAR STRČIĆ).

VJESNIK HISTORIJSKIH ARHIVA U RIJECI I PAZINU 18/1986. Među arhivskim i historijskim glasilima u našoj zemlji posebno mjesto zauzima »Vjesnik« historijskih arhiva Pazina i Rijeke — ne samo zbog sadržaja već i zbog kontinuiteta a također i zbog geografskog područja na kojem izlazi. Radi se o tome da je ovaj zbornik započeo izlaziti kao edicija tadašnjeg Državnog arhiva u Rijeci, te da je u prvome redu imao zadatak utjecati na brže objavljivanje arhivske građe a zatim i raspravnih tekstova o Istri, Cresu, Lošinj i zapadnom dijelu Rijeke, dakle, o krajevima koje je Italija držala od 1918. godine dalje. O njima je od tada objavljeno vrlo mnogo izvora i radova koji su — u načelu — dokazivali da su spomenuta područja isključivo talijanskog karaktera. Na jugoslavenskoj strani gotovo da i nije bilo ne samo znanstvenoga već ni stručnog odgovora. Bilo je, dakle, potrebno objaviti i one izvore koji nisu isključivoga sadržaja, objaviti u cjelini i onu građu koja je do tada često objavljivana samo u dijelovima, tj. građu koja je jednostavno zloupotrebjavana u političke svrhe. Međutim, iako je »Vjesnik« pokrenut da se što brže ispuni golemo praznina, njezin izdavač je od samog početka ispravno i savjesno pristupio poslu: ne zanemariti osnovne postulate znanosti, tj. objavljivati građu i članke čiji sadržaj bez pristranosti govori o prošlosti cijele Zapadne Hrvatske, dakle, i ostalog dijela Kvarnerskog primorja, te Gorskog kotara. Kasnije je kadrovima ojačao i Historijski arhiv u Pazinu, tako da je mogao postati suizdavač ove edicije.

Preda nama je upravo izašao iz štampe 28. svezak ovoga godišnjaka (za 1986.), koji je — naglašavamo — uz slovenski »Zgodovinski časopis« gotovo jedna od rijetkih jugoslavenskih povijesnih publikacija koja izlazi od početka redovito. Ovoga puta je svezak na 256 stranica pripremio riječki dio uredništva, na čelu s glavnom i odgovornom urednicom Jadrankom Kaloper-Bakrač, i to u čast 60-godišnjice postojanja i djelovanja Historijskog arhiva

Rijeke. Iako je sam jubilej prošao relativno tiho (možda i zbog lošeg stanja matične zgrade Arhiva, čiji popravak počinje od krova!), i ova knjiga sasvim jasno govori o tome da je kolektiv u stanju postići i vrlo uspješne rezultate, okupljajući ugledne autore, a da i sam — preko svojih radnika — daje zapaženije rezultate znanstvenih istraživanja: I. Lukešić, »Prilog poznavanju primorsko-goranskih veza u 16. i 17. stoljeću, I. Erceg, »Dokumenti o urbarijalnom uređenju u općini Delnice 1774/1786«, I. Kovačić, »Tri izvještaja o djelovanju okružnog komiteta KPH za Gorski kotar nakon njegova osnutka«, A. Giron, »Djelatnost kotarskog narodnooslobodilačkog odbora Čabar prema dokumentima plenarne sjednice održane 25. studenoga 1944«, I. Zurač, »Zapisnik izvršnog odbora i plenuma kotarskih narodnooslobodilačkih odbora Fužine (studeni-prosinac 1944)«, N. Klaić, »Pobjeda reformnog Rima na Jadranu za pape Grgura VII (1073—1085)«, D. Klen, »Sto dvadeset godina Kandlerovog diplomatskog Zbornika Istre«, M. Merdžanić, »Izložbe Historijskog arhiva Rijeka kao oblik kulturno-prosvjetne djelatnosti« — sve su to autori i naslovi studija i članaka s građom, koji daju mogućnosti nove i dalje interpretacije događaja iz starije i novije povijesti Zapadne Hrvatske. (PETAR STRČIĆ).

ARHIVSKA GRAĐA U SVESCIMA »BUZETSKOG ZBORNIKA« Časopis »Buzetski zbornik« izlazi redovito već punih 10 godina u izdanju Izdavačke zajednice Čakavskog sabora Pula (sv. 1) i Općinske konferencije SSRNH Buzet (sv. od 2—10). Po sadržaju objavljenih priloga ova periodična publikacija ima sve karakteristike časopisa za povijest Buzeta i Bužeštine. U dosadašnjih 10 svezaka (za 1984. god. izdan je dvobroj) objavljeno je više od 150 priloga u kojima su obrađena povijesna zbivanja na Bužeštini u antičkom razdoblju, srednjem vijeku, razdoblju između dvaju ratova, NOB-i i periodu nakon oslobođenja.

Među publiciranim tekstovima povijesnog sadržaja nalazi se i izvjestan broj onih kojima osnovu sadržaja, ili pak jedan njegov dio, čine arhivska građa medievističkog razdoblja, perioda između dvaju ratova i perioda NOB-e, te pregled fondova i zbirki u Historijskom arhivu Pazin buzetske provenijencije, odnosno fondova koji se dijelom svog sadržaja odnose na Bužeštinu.

U »Buzetskom zborniku« sv. 1/1976. Alojz Čargonja kao građu objavljuje 13 članaka iz »Glasa Istre« koji se odnose na Bužeštinu u razdoblju od 1943—1944. godine. B. Jakovljević u sv. 3/1978. kao prilog radu o neobjavljenoj istarskoj početnici nastaloj na Bužeštini 1944, objavljuje sačuvane stranice rukopisa te početnice koji se nalaze u fundusu Školskog muzeja u Zagrebu. U sv. 6/1983. A. Čargonja kao prilog biografiji Antona Cerovca Tonia objavljuje 17 dokumenata različite provenijencije u kojima talijanske fašističke vlasti bilježe djelovanje Cerovca u razdoblju od 1927—1938. U dvobroju (7—8) iz 1984. god. J. Jelinčić objavljuje pregled arhivske građe u Historijskom arhivu Pazin koja se u potpunosti ili pak djelomično odnosi na područje Bužeštine. To su fondovi općine Buzet (1838—1845; 1921—1945), Kotarskog suda u Buzetu (1815—1942), Okružnog suda u Puli (1917—1945), Generalnog civilnog vicekomesarijata za Istru u Poreču (1921—1922), Prefektуре Istre u Puli (1923—1945), Kvesture u Puli (1921—1945), Oblasnog NO-a za Istru (1945—1947), Kotarskog NO-a Buzet (1945—1955), MNO-a: Brest, Buzet, Črnica, Lanišće, Roč, Sovinjak, Štrped, Veli Mlun, Vrh (1947—1952), te NO-a ne-